

Облікова картка НДДКР

Державний обліковий номер: 0221U100640

Державний реєстраційний номер: 0120U100189

Відкрита

Дата реєстрації: 07-01-2021

1. Етапи виконання

Номер етапу: 1

Назва етапу: Дослідження сучасних систем управління науково-технічною діяльністю у країнах світу та участі в ньому національних академій наук з урахуванням досвіду Міжнародної асоціації академій наук.

Початок етапу: 01-2020

Закінчення етапу: 12-2021

Вид звітного документа: Проміжний звіт

2. Виконавець

Назва організації: ДУ "Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України"

Код ЄДРПОУ/ІПН: 13694464

Підпорядкованість: Національна академія наук України

Адреса: бульвар Тараса Шевченка, 60, м. Київ, Київська обл., 01032, Україна

Телефон: 380444869591

E-mail: steps@nas.gov.ua

E-mail: steps@stepscenter.org.ua

WWW: <https://stepscenter.org.ua>

3. Власник результатів НДДКР (продукції)

Назва організації: ДУ "Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України"

Код ЄДРПОУ/ІПН: 13694464

Адреса: бульвар Тараса Шевченка, 60, м. Київ, Київська обл., 01032, Україна

Підпорядкованість: Національна академія наук України

Телефон: 380444869591

E-mail: steps@nas.gov.ua

E-mail: steps@stepscenter.org.ua

WWW: <https://stepscenter.org.ua>

4. Джерела та напрями фінансування

Підстава для проведення робіт: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

КПКВК: 6541030

Напрямок фінансування: 2.2 - прикладні дослідження і розробки

Джерела фінансування

Джерело фінансування: 7713 - кошти держбюджету

Фактичний обсяг фінансування за звітний етап: 4111 тис. грн.

5. Науково-технічна робота

Назва роботи (укр)

Дослідження тенденцій і прогнозування перспектив розвитку науково-технічного потенціалу та ефективності наукової й інноваційної діяльності Національної академії наук України у контексті глобалізації світової науки.

Назва роботи (англ)

Research of tendencies and forecasting of prospects of development of scientific and technical potential and efficiency of scientific and innovative activity of the National Academy of Sciences of Ukraine in the context of globalization of world science.

Реферат (укр)

Ключові слова: НАНУ, науково-технічний потенціал, результативність та ефективність наукових досліджень, інноваційна діяльність, МНТС, державна наукова політика, статистика науки, МААН, наукометрія. Методи дослідження: проблемно-орієнтованої оцінки науково-технічного потенціалу; експертного й рейтингового оцінювання ефективності діяльності наукових установ; метод аналізу фазової динаміки наукової роботи дослідників; ендогенного прогнозування еволюції кадрового потенціалу науки; порівняльно-статистичний, бібліометричний та вебметричний аналізи. Результати: Досліджено загальносвітові тенденції й національні особливості розвитку сфери досліджень і розробок за останні два десятиріччя та проаналізовано позитивний досвід розвитку національного науково-технічного потенціалу в США, країнах ЄС, Південно-Східної Азії (Китай, Японія, Південна Корея), а також у країнах СНД (передусім досвіду країн, НАН яких є членами МААН – Білорусь, Казахстан, Росія та ін.). Здійснено дослідження стану забезпечення базових умов функціонування (фінансування, матер.-техн. та законодавче забезпечення) наукових установ Польської та Угорської академії наук, Академії наук Чеської Республіки й ТОВ ім. М. Планка (Німеччина). Опрацьовано інформаційний масив наукових публікацій вітчизняних авторів та архівних документів НАНУ щодо космічної програми України з метою створення джерельної бази даних для аналізу досвіду участі Академії в реалізації великомасштабних науково-технологічних програм. Досліджено щодо удосконалення прогнозування варіантів еволюції кадрового потенціалу НАНУ та оптимізації механізмів його регулювання. Здійснено системний аналіз законодавчо-розпорядчих актів Верховної Ради і Каб. Мін. України щодо застосування й удосконалення державного законодавства України у сфері науково-технічної діяльності з проблем оплати праці і соц. захисту науковців, фінансового та матер.-техн. забезпечення науково-практичної й організаційної діяльності НАНУ та галузевих НАН в умовах обмежень держ. бюджету у 2017-2019 роках.

Реферат (англ)

Keywords: NASU, scientific and technical potential, efficiency and effectiveness of scientific research, innovative activity, international scientific cooperation, state scientific policy, science statistics, IAAS, scientometrics. Research methodology: problem-oriented assessment of scientific and technical potential; expert and rating evaluation of the efficiency of scientific institutions; method of analysis of phase dynamics of scientific work of researchers; comparative statistical, bibliometric and webometric analyzes. Results: The world tendencies and national peculiarities of research and development development for the last two decades are studied and the positive experience of development of national scientific and technical potential in the USA, EU countries, Southeast Asia (China, Japan, South Korea), and also in the CIS countries is analyzed (first of all, the experience of countries whose national academies of sciences are members of the International Association of Academies of Sciences - Belarus, Kazakhstan, Russia, etc.). A study of the basic conditions for the functioning (funding, logistics and legislation) of scientific institutions of the Polish and Hungarian academies of sciences, as well as the Academy of Sciences of the Czech Republic and the Society. M. Planck (Germany). Processed information array of domestic authors of scientific publications and archival documents of NAS of Ukraine on Ukraine's space program to the source database for further analysis and generalization of experience of participation Academy in large-scale scientific and technological

applications. Methodological approaches for improving forecasting options for the evolution of human capacity NAS Ukraine and optimization mechanisms of regulation. A systematic analysis of legislative and administrative acts of the Verkhovna Rada and the Cabinet of Ministers of Ukraine on the application and improvement of state legislation of Ukraine in the field of scientific and technical activities.

Індекс УДК: 338:001

Коди тематичних рубрик НТІ: 06.71.37

6. Науково-технічна продукція (НТП)

НТП 1

Назва продукції (укр): Проміжний звіт; наукові публікації

Назва продукції (англ): Interim report; scientific publications

Очікувані результати: Методи, теорії, Аналітичні матеріали

Галузь застосування: управління наукою

Опис продукції (укр): Результати НДР використовувалися при підготовці проектів законів України, аналітичних матеріалів для Верховної ради України, центральних органів виконавчої влади, Президії НАН України. За результатами першого етапу наукових досліджень опубліковано: 3 монографії й 1 главу в монографії та 3 брошури; 12 наукових статей у фахових журналах і збірниках, у тому числі 3 статті у закордонних виданнях; 3 доповіді в матеріалах конференцій; а також представлено 14 презентацій на вітчизняних і міжнародних конференціях, з яких 3 відбулися за кордоном.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Створення принципово нової продукції (матеріалів, технологій тощо) для забезпечення експортного потенціалу та заміщенню імпорту

Стадія завершеності НТП: Проміжний звіт по НДДКР

Впровадження НТП: Впроваджено

Строки впровадження:

Виробник продукції: ДУ "Інститут досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України"

Споживачі продукції:

Перспективні ринки:

Права інтелектуальної власності: За договорами, в Україні

Форми та умови передачі продукції: Спільні НДДКР

7. Бібліографічний опис

Грачев О.О., Хоревін В.І. Академічна наука країн світу / НАН України, ДУ «Інститут дослідж. наук.-техн. потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України». – К. : Фенікс, 2020. – 576 с. (Ум. друк. арк. 46,8). – 1000 пр. – ISBN 978-966-136-724-0.

Грачев О.А., Хоревин В.И. Академическая наука стран мира / НАН Украины, ГУ «Институт исследований науч.-техн. потенциала и истории науки им. Г.М. Доброва НАН Украины». – К. : Феникс, 2020. – 624 с. (Ус. печ. лист. 50,86). – 200 экз. – ISBN 978-966-136-724-0.

Кавуненко Л.П., Велентейчик Т.М. Зумовленість та несподіваність. Наукознавчі нариси про лідерів цитування в галузі історії науки та техніки / НАН України, ДУ «Інститут дослідж. наук.-техн. потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України». – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2020. – 615 с. (Ум. друк. арк. 38,5). – 500 пр. (рос.) – ISBN 978-5-238-03293-

Lidiiia Kavunenko, Alexandra Vashulenko, Oksana Chernogaeva. Professional competencies and educational innovations in the knowledge economy. "Integration of Ukraine into European research area: experience of international cooperation" (p.330-344). – Bulgaria : Publishing House "ACCESS PRESS", 2020. – 552 p. (англ.). – ISBN 978-619-91511-0-5.

Цибань В.О. Лауреати Золотої медалі імені В.І. Вернадського та премій імені видатних учених України НАН України 2019 року / НАН України, ДУ «Інститут дослідж. наук.-техн. потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України». – К. : «Академперіодика», 2020. – 32 с. (Ум. друк. арк. 1,58). – 800 пр. Режим доступу: http://www.nas.gov.ua/text/pdfNews/NASU_prizes_laureates_25.04.2019.pdf

Дячук І.Д. Маліцький Б.А. Популяризація досягнень української науки і техніки у ракетно-космічній галузі музейною справою: стан, проблеми, пропозиції. / НАН України, ДУ «Інститут дослідж. наук.-техн. потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України». – К. : «Фенікс», 2020. – 47 с. (Ум. друк. арк. 1,88). – 100 пр. Режим доступу: <https://doi.org/10.32405/978-966-97763-19-11-2020-251>

Дячук І.Д. «Космічні музеї України». Довідково-інформаційна збірка, фотоальбом. – Ред. колегія: Дячук І.Д., Локтева А.В., Місяць Н.К., Четвертак В.В. «Національний музей космонавтики ім. С.П. Корольова» – Житомир : «Графіка», 2020. – 64 с. (Ум. друк. арк. 4,56). – 300 пр. – ISBN 978-617-7945-13-9

Грачев О.О. Розвиток міжнародної науково-технічної співпраці НАН України / О.О. Грачев, Л.П. Овчарова // Наука та наукознавство. – Київ. – 2020. – №2 (108). – С. 28–53. – Режим доступу: https://sofs.org.ua/wp-content/uploads/2020/06/Naukovedenye_2_nomer_2020_pechat-28-53.pdf

Дячук І.Д. Регіональний інноваційно-космічний кластер «Полісся» – перші кроки до ефективного міжнародного партнерства / І.Д. Дячук // Наука та наукознавство. – Київ –2020. – №1 (107). – С. 144–147. – Режим доступу: https://sofs.org.ua/wp-content/uploads/2020/05/Naukoznavstvo_No-1_2020_pechat-144-147.pdf

Дячук І.Д. До історії створення та розвитку Національного музею космонавтики ім. С.П. Корольова / І.Д. Дячук // Наука і наукознавство. – Київ. – 2020. – №4 (110). – С. 130–149. – Режим доступу: <https://sofs.org.ua/sample-page/arhiv/2020-2/4-110/>

Маліцький Б.А. Пріоритети ЮНЕСКО у тематиці наукових симпозіумів МААН. / Б.А. Маліцький, Л.П. Кавуненко // Наука і наукознавство. – Київ. – 2020. – №2 (108). – С. 3–15. – Режим доступу: <http://doi.org/10.15407/sofs2020.02.003>

Овчарова Л.П. Особливості формування та розвитку науково-технологічного сектора Китаю / Л.П. Овчарова // Збірник наукових праць «Китайська цивілізація: традиції та сучасність». – Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2020. – С. 387–391. – Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/12MCdIBMTe8lb043N7Rfs23DxIXj49CWp/view?usp=sharing>

Петренко Н.С. Сучасні соціальні медіа як інструмент популяризації науки в умовах інформаційного суспільства / Н.С. Петренко, О.В. Живага, О.В. Вовченко // Наука та наукознавство. – Київ. – 2020. – № 4. – С. 88–109. – Режим доступу: <https://sofs.org.ua/sample-page/arhiv/2020-2/4-110/>

Попович О.С. Вибір стратегічних цілей при формуванні науково-технологічної політики: необхідність відновлення прогностно-аналітичних досліджень / О.С. Попович // Інститут законодавства Верховної Ради України. Законодавче забезпечення розвитку реального сектору економіки. – К. : Вид-во «Людмила», 2020. – Випуск 5. – С. 139–149. – Режим доступу: <http://instzak.rada.gov.ua/uploads/documents/31938.pdf>

Попович О.С. Посилення негативних тенденцій в динаміці кадрового потенціалу НАН України / О.С. Попович, О.П. Костриця // Наука та наукознавство. – Київ. – 2020. – №1. – С. 22–33. – Режим доступу: https://sofs.org.ua/wp-content/uploads/2020/05/Naukoznavstvo_No-1_2020_pechat-22-33.pdf

Попович О.С. Академічний інбридинг – проблема, що традиційно ігнорується при формуванні кадрової політики в науці України / О.С. Попович, В.І. Клименкова // Наука та наукознавство. – Київ. – 2020. – №2 (108). – С. 54–63. – Режим доступу: https://sofs.org.ua/wp-content/uploads/2020/06/Naukovedenye_2_nomer_2020_pechat-54-63.pdf

Грачев О.А., Хоревин В.И. Современное состояние и перспективы развития академической формы развития науки в мире. Материалы XXVI Годич. науч. междунар. конф. Ин-та истории естествознания и техники им. С.И. Вавилова РАН. – М. : ИИЕТ, 2020. – С. 28–26.

Грачев О.А. Информация Научного совета по науковедению о проведении Международного симпозиума «Национальные академии наук: современное состояние, проблемы, перспективы развития и приоритеты сотрудничества в рамках МААН» (июнь 2019 г., Киев) / О.А. Грачев, Л.Р. Головащенко, Ю.В. Хоменко // Бюллетень МААН. – Минск. – 2019. – №68. – С. 5–25. – Режим доступу: <http://drive.google.com/file/d/1KwDg941EMpik-voHNKRAUqNkgUuc0FXC/view?usp=sharing>

Малицький Б.А., Попович А.С. Для адекватної оцінки науки потребуються активні дії учених. Матеріали XXVI Годич. науч. междунар. конф. Ін-та історії естествознания і техніки ім. С.И. Вавилова РАН. – М. : ИИЕТ, 2020. – С. 9–19.

Дячук І.Д. Інтернет-портал «Популярна астрономія» як засіб стимулювання пізнавальної активності учнівської молоді. / О. Антонова, І. Дячук, С. Постова // Музейна педагогіка в науковій освіті: збірник тез доповідей учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції. – К. : «Мала академія наук України». 2020. – С. 126–130. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32405/978-966-97763-19-11-2020-251>

Петренко Н.С. Роль соціальних мереж у популяризації наукових знань (на прикладі соц. мережі Facebook) / Н.С. Петренко, О.В. Живага, О.В. Вовченко // Матеріали 19-ї Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні питання історії науки і техніки». – К. : 2020. – С. 103–106. – Режим доступу: <https://zenodo.org/record/4266967#.X7AcJcgzZPY>

Хоревін В.І. Міжнародна асоціація академій наук у мережі міжнародних організацій / В.І. Хоревін, В.І. Назаренко // Матеріали XIX Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні питання історії науки і техніки». – К. : 2020. – С. 182–185. – Режим доступу: <https://zenodo.org/record/4266967#.X7AcJcgzZPY>

8. Звітна документація

Кількість сторінок в звіті: 17

Мова звіту: Українська

Кількість файлів у звіті: 1

9. Заключні відомості

Керівник організації:

Малицький Борис Антонович (д. е. н., професор)

Керівники роботи:

Грачев Олег Олексійович

Попович Олександр Сергійович (д. е. н., с.н.с.)

Керівник відділу реєстрації наукової діяльності
УкрІНТЕІ

Юрченко Т.А.